

PĚCHOTNÍ ROZHLEDY

ROČNÍK II.

Redaktor: Podplukovník Bohumil Boček.

ČÍSLO 6.

Štábní kapitán gšt. Jiří Sommer:

Modernisace dnešní pěchoty.

I. Úvodem.

Pokroky techniky předcházejí vždy organisaci armády. Tento zjev je samozřejmý: ke všemu novému je jistá nedůvěra, už z jistého konservatismu, dále též proto, že zavádění novinek do armády stojí peníze — a těch nemá dnes žádná armáda nazbyt. Často se otáčí se zavedením některých novot — a vyčkává se, jak dopadnou pokusy u souseda.

Organisace dnešní pěchoty je výsledkem zkušeností ze světové války. Probíráme-li organisaci pěchoty středoevropských států (a o ty se budeme zajímati), zjistíme, že se podobá jako vejce vejci. V zásadě převládá systém trojdílný — tedy organisace francouzská.

Naznačíme si zde stručně, jak vypadá dnes průměrný středoevropský pěší pluk. Nejmenší jednotkou pěchoty je družstvo, slučující pod jedním velitelem (poddůstojníkem) prvek palby (lehký kulomet) a pohybu (úderníky). Liší-li se družstvo některých států od tohoto (francouzského) vzoru, je to přechodně z nedostatku materiálních (nedostatek leh. kulometů v Maďarsku) — nebo z důvodů prestižních (Německo). Ale i Němci v poslední době bez ohledu na svůj prestiž přejímají organisaci francouzského družstva. Bude tedy v organisaci družstva v Evropě brzy úplná jednota.

Tři družstva skládají četou, 3—4 čety rotu. Tři pěší rotu a rota kulometná jsou sloučeny v prapor. Kulometná rota má 3—4 čety, každou o 2, 3 až 4 těž. kulometech ráže kolem 8 mm. Počet kulometů u kul. rotu se kolísá od 6 do 16. Menší počet kulometů (6—8) u kul. rotu některých států je zajisté jen přechodný. Vbrzku se určitě kul. rotu středoevropských států také v počtu kulometů vyrovnají.

Tři pěší prapory skládají pluk. Plukovními útvary spojovacími, zákopnickými a pomocnými nebudeme se zabývat — zmíníme se hned o doprovodných zbraních pěchoty. Pěší pluky některých států jsou po té stránce chudé — mají jen četou leh. minometů, u jiných však jsou dotovány bohatěji: mají baterie doprovodných děl a rotu kulometů velké ráže. To se týká zvláště pluku maďarského i německého — ale ty nemůžeme považovati za normální středoevropský typ. Němci i Maďaři se snažili vnucený nedostatek dělostřelectva u vyšších jednotek nahradit přebytkem doprovodných zbraní u pěšího pluku — proto k této výjimečně příznivé situaci nebudeme v dalších úvahách přihlížeti.

Po válečném preorganisování pěchoty průměrně v letech 1920—1925 nastala ve vývoji organisace pěchoty jistá stagnace. K ní přispěly také ustálenější politické poměry a v poslední době též hospodářská tíseň. Výsledkem těchto okolností je, že středoevropská pěchota je organisována většinou tak, jako před 7—12 lety, jedním slovem — její organisace je zastaralá.

Pokusím se tu poukázat na nedostatky v organizaci dnešní pěchoty, zjistiti požadavky, kladené na moderní pěchotu, a navrhnouti její organizaci. Vše pod zorným úhlem středoevropských poměrů.

II. Hlavní nedostatky dnešní pěchoty.

Než přikročím k dalším úvahám, chci poukázati na hlavní nedostatky dnešní pěchoty.

1. Malá odolnost pěchoty proti moderním obrněným vozidlům. Proti těm nestačí jen dnešní těžké kulomety, ani tehdy, budou-li vybaveny speciálním střelivem. Toto střelivo prorazí pancíř na určitou vzdálenost podle jeho síly a kvality, ale nezasáhne-li vitální část vozidla nebo nezraní-li řidiče, nevyřadí vozidlo z činnosti. O minometech jakožto zbrani protitankové není třeba vůbec mluvit. K těmto úkolům se nehodí.

2. Jednotky menší než prapor nemají možnost brániti se aktivně proti nízkému létajícímu bitevnímu letectvu, ač by toho bylo potřeba i u nižších jednotek pěchoty, kterým bývají svěřovány samostatnější úkoly (úkoly bočných vojáků, předvojových hlídek, styčných oddílů atd.). Dále není dnešní pěchota s to brániti se proti obrněným bitevním letadlům.

3. Nižší velitelé pěchoty (velitelé pěších rot nebo i čet) postrádají prostředky k manévru palbou.

4. Velká závislost pěchoty na dělostřelectvu přímé podpory, protože pěchota nemá vlastního stálého dělostřelectva.

5. Malá schopnost pěšího pluku konati samostatné přezvědy.

6. Nedostatečné vybavení pěchoty ochrannými prostředky k boji proti plynům a prostředky maskovacími.

7. Příliš velké zatížení pěšáka, a proto jeho malá pohyblivost a menší se pochodová výkonnost.

To by byly zhruba hlavní nedostatky dnešní organizace pěchoty.

1. Obrana proti obrněným vozidlům.

Pěchota není dnes proti moderním obrněným vozidlům dostatečně vyzbrojena. Předvojovým jednotkám, při nečekaném nájezdu nepřátelských OA. nezbyvá než se úplně rozprchnout, krýti se a upozorniti na ně jednotky v dalším sledu. Ještě ve větší nevýhodě bude pěchota proti obrněným terénním automobilům nebo lehkým tankům. Dělostřelectvo může na ně stříleti jen tehdy, neohrožuje-li tím vlastní pěchotu.

Uznáme, že tento stav není trvale možný. S užitím obrněných vozidel počítat musíme — musíme tedy přemýšlet i o prostředku k obraně proti nim. Na obrněná vozidla je třeba mohutnější zbraně, než je dosavadní těžký kulomet, je na ně potřebí kulometů větší ráže a pěších děl. Ráž zbraně musí býti přizpůsobena druhu obrněných vozidel. Poněvadž se moderní obrněná vozidla vyskytují v rozličných formách od lehkých typů až k těžkým nestvůrám — bude také ráž protitankových zbraní rozličná.

Na OA. a lehké tanky vystačíme snad s kulomety ráže kolem 12 mm. Jejich průbojnost podle typů v cizině vyzkoušených se nám jeví takto: prorazí na vzdálenost 1000 m spec. pancíř 10 mm tlustý,

na vzdálenost 500 m „ „ 14 mm „ .

Proti středním typům tanků je potřebí kulometu ráže kolem 20 mm. Průbojnost kulometu tohoto druhu jest asi tato:

prorazí na vzdálenost 1000 m spec. pancíř 15 mm tlustý,

na vzdálenost 500 m „ „ 21 mm „ .

Na nejtěžší druhy tanků nemůžeme si troufat ani s těmito kulomety. S těmi musí se vypořádati pěchotní dělo, jak o tom bude řeč později.

2. Aktivní OPL.

Pěchotě nestačí jen dobrý výcvik v pasivní OPL. Už z morálních důvodů je třeba, aby se v každé situaci dovedla obhájit proti nízko létajícím bitevním letadlům.

Nejakušnější je tato obrana na pochodech. Pěchota tvoří dlouhé viditelné proudy, nemůže se rychle rozvinouti do terénu, je výborným cílem nepř. letectva. V rámci praporu se dá dosavadními prostředky, t. j. kulometnou rotou aktivní OPL, uspokojivě vyřešiti ať už rozestavením kulometných čet podél zamýšlené osy pochodu anebo zařazením jich do proudů praporu.

Dnes se vyskytují obrněná bitevní letadla — proti nim jsou dosavadní těžké kulomety neúčinné. Bylo by tedy žádoucí — při zavádění kulometů větších ráží v naší pěchotě — pamatovati též na to, aby byly schopny bez větší ztráty času páliť též na nepř. letadla.

3. Prostředky velitele čety a roty k manévru palbou.

Začneme u nejmenší jednotky pěchoty, která je s to provést určitý manévru: u pěší čety v útočném boji. Obvykle bude mít velitel čety 1 družstvo v druhém sledu. Bude-li potřebovat k zdolání určitého odporu větší palby — musí své záložní družstvo zasadit do 1. sledu, protože v útoku nebude často mezer, kterými by družstvo mohlo prostřelovati, a přestřelovati lehkým kulometem nemůžeme. Manévru čety by byl snazší, velitel čety by si dále mohl udržeti svou zálohu, kdyby lehký kulomet jednoho družstva čety byl vybaven nouzovým (lehkým) podstavcem, který by umožnil přestřelování. Též v obraně by našel velitel čety pro toto družstvo mnoho a mnoho úloh (palba ze zákopu posil do hlavní pal. přehradý atd.).

Vžijme se nyní do situace velitele pěší roty za navazování dotyku nebo útoku a předpokládejme, že kul. rota praporu, jak tomu bude normálně — vytvořila palebnou základnu. Velitel roty může mít na boj vliv dotud, dokud disponuje nějakou zálohou. Tou budou obvykle 1 nebo 2 pěší čety, vyzbrojené lehkými kulomety — tedy jednotky, představující se stanoviska velitele roty v podstatě „pohyb“, ne „palbu“. Potřebuje-li někde více „palby“, nezbyvá mu než prvky „pohybu“ (t. j. záložní četou) zesílit 1. sled — protože lehké kulomety záložní čety (čet) první sled přestřelovati nemohou. Zasazením do 1. sledu a zahájením palby změní se záložní četa teprve v prvek „palby“, ale také v tomto okamžiku už je vydaná. Tímto způsobem vyčerpá velitel roty svou zálohu — často má svůj 1. sled zbytečně silný a proto vydaný zbytečným ztrátám. Počítati s tím, že si velitel roty v dotyku s nepřítelem ihned obnoví svou zálohu, myslím, že by bylo příliš optimistické. Vidíme, že veliteli roty schází prvek pro manévru „palbou“. Veliteli roty po zasažení záložních čet nezbyvá než hlásiti veliteli praporu: „Všechny prostředky jsem vyčerpal — prosím o pomoc.“

Oč by úloha velitele roty byla lehčí, kdyby nezávisle na praporní kul. rotě disponoval svým vlastním kul. družstvem o 2 kulometech. Měl by tak prostředek k zdůraznění svého úsilí, ale hlavně prostředek k ma-

něvru „palbou“, a tou se má především manévrovati. Takto je velitel roty často donucen složit netečně ruce v klín, zvláště nemá-li spojení s vel. praporem. Spoléhati v takových případech na výpomoc palebné základny praporu — nebude vždy možné. Ta bude podporovati zejména rotu vedoucí hlavní úsilí praporu, kdežto ostatní málo nebo vůbec ne.

Stejně vhodné použití najde velitel roty pro své kul. družstvo i v obraně: vytvoří jím kostru své palební sítě, použije ho k daleké a noční palbě atd. Toto kul. družstvo by snad mohlo býti také nahrazeno 2 lehkými kulomety s důkladnějšími podstavci.

4. Pěchotní dělostřelectvo a minomety.

Pěchota potřebuje v boji stálé podpory dělostřelectva. Tu jí dělostřelectvo přímé podpory často nemůže zajistiti z různých příčin (obtíže v pozorování, poruchy ve spojení, přemístění pozorovatelů, přemístění dělostřelectva atd.). Ale i v těchto případech, kdy podpora pěchoty dělostřelectvem je dobře zajištěna, kdy vyloučíme všechny výše uvedené poruchy, kdy všechna předvídaná opatření jsou intaktní — nastanou okamžiky, kdy pěchota potřebuje palby na nějaký nepředvídaný cíl (obvykle samostatná zbraň, obrněné vozidlo nebo doprovodné dělo), který zastavil její postup.

Dodá nyní dělostřelectvo včas a na potřebné místo svou palbu?

Co se týká času, víme ze zkušenosti, že doba, která uplyne od vyžádání palby pěšákem do okamžiku jejího dodání dělostřelcem, nebude nikdy kratší než 10—15 minut, ale dosti často se bude rovnati až 1 hodině.

Po celou tu dobu je postup pěchoty ochromen. Pěšák vyčkává zásahu dělostřelectva a nemůže jinak. Aby dodání palby v takových případech bylo rychlejší, předvídají předpisy tím, že přidělují pěchotě t. zv. „doprovodné dělostřelectvo“. Jsou to malé částice divisního dělostřelectva (jednotlivá děla, čtyři až baterie), podřízené přímo velitelům pěchoty (nejčastěji veliteli praporu), které mají podporovati i přímou palbou.

Promluvme hned o možnostech přímé palby tohoto doprovodného dělostřelectva. Přímá palba je možná jen při využití momentu „překvapení“. To znamená: skryté zaujetí palebného postavení, vypálení několika dobře mířených ran a okamžitá změna pal. postavení. Nejsou-li splněny všechny tyto podmínky — nepodaří se obvyklé dělo dostat ani do pal. postavení, neřku-li zahájit palbu nebo změnit pal. postavení.

Musíme si uvědomiti, že doprovodná děla po svém objevení jsou terčem palby nepř. kulometů a všeho nepř. dělostřelectva. Známý zjev z války: pěchota se raději zřekla výpomoci doprovodného dělostřelectva, než aby riskovala mohutné soustředění nepř. palby — do prostoru zjištěného doprovodného děla.

Zásadním požadavkem pro doprovodné dělo jest jeho nenápadnost a pohyblivost. Vyhovuje tomu požadavku lehký polní kanon nebo houfnice? Jest jisté, že ne. Nelze si přece myslit, aby v pásmu palby pěchoty zajížděl do pal. postavení s šestispřežím. Poněkud lépe je tomu u horského děla. Ale i zde vzbudí kolona 7 soumarů i s bojovými rozstupy a vzdálenostmi (nebo dělo zapřažené v tandemu) pozornost nepřítele.

Připusťme však, že se nám podaří nepozorovaně zaujmout palebné postavení. Po několika ranách je třeba pomýšleti na jeho změnu. Tahem mužstva to bude nejméně nápadné, ale možné jen na malou vzdálenost a v příznivém terénu. Rozebráním? (u hor. děla). To bude příliš zdlouhavé. Zapřažením? To bude jen zřídka možné.

Doprovodné dělo bude tedy střílet obyčejně nepřímou. Předpokladem pro tuto palbu je skryté palebné postavení v blízkosti pozorovatelné tak, aby se dělu dalo veletí co možná hlasem. Kolik takových vyhovujících palebných postavení najdeme ve výši SV. praporů? A jen o tento prostor může jít. Velitel praporu musí mít doprovodné dělo na dosah — jinak by zase žádného doprovodného děla neměl. Zůstane-li doprovodné dělo dále vzadu, musíme stavěti střeleckou linku pro pozorovatele, který je nablízku SV. praporu. Zůstane-li děl. pozorovatel v tomto případě u děla, je třeba zase vybavit velitele praporu styčným orgánem. Pak jsme zase tam, kde jsme byli: jsme odkázáni na fungování spojení — tedy ve stejné situaci, jako kdyby prapor byl dotován dělostřelci přímé podpory a ne doprovodným dělem.

Kromě těchto bojových obtíží jsou tu ještě jiné. Přidělení doprovodného dělostřelectva pěchotě je předvídáno jen někdy. Prapor nedostane příliš často četou doprovodného dělostřelectva. Nesmíme se diviti, že si velitel praporu s ní, nemaje dostatek praktických zkušeností, nebude věděti často rady. Podobné je to s přidělenou četou: ta se také jen někdy dostane jako doprovodná. Nevhodný materiál, malé zkušenosti velitele čety způsobí, že četa bude toto přidělení považovati spíše za trest než vyznamenání. Připomeňme ještě, že se oba velitelé jen zřídka budou znát. Nebude zde vzájemné důvěry. Jsou za těchto okolností splněny předpoklady pro zdárnou součinnost doprovodného dělostřelectva s pěchotou?

Co se týká dodání palby dělostřelectva na žádané místo, pamatujeme všichni ze světové války, jak často vlastní dělostřelectvo v takových situacích střílelo do své pěchoty — ať se to stalo pro nepřesné určení cíle pěchotou nebo z jiných příčin, na př., že pěchota po vyžádání palby postoupila, aniž jí vyčkala.

Je tedy občasným přidělením doprovodného dělostřelectva pěchotě pomoheno? Myslím, že nikoliv. Dosavadní lehký a horský dělostřelecký materiál a výjimečný způsob užití doprovodného dělostřelectva není s to, aby zdárně splnil úkoly, které klademe na doprovodné dělostřelectvo. Potřebujeme k tomu účelu jiného vhodného materiálu i jiného personálu, zvyklého těsné spolupráci s pěchotou a cvičeného v tom — potřebujeme pěchotního dělostřelectva. Stvořením tohoto druhu dělostřelectva zbavíme dělostřelectvo divise pro ně vždy nepříjemného a těžce splnitelného úkolu „doprovodného dělostřelectva“. Tyto úkoly plní částice div. dělostřelectva, vždy jen špatně a se sebeobětováním.

Při tom si hned rozřešíme otázku mimometů.

Minomety jsou dědictvím světové války. Vznikly z potřeb zákopového boje. Pěchota stojící proti sobě na vzdálenost několika desítek metrů, byla vlastně bez jakékoli dělostřelecké podpory. Vlastních zbraní pěchoty s rasantní drahou bylo tu, dokud byl protivník v zákopech, nevyužito. V té době byl stvořen minomet, s úkolem zasáhnouti krytého nepřítele na nejmenší vzdálenost. Nepohyblivá zákopová válka utvořila také jeho formu, hodící se k použití na místě, ne v pohybu.

Minomet se nám do pohybné války nehodí. Nemůžeme se však zříci jeho schopnosti postřelovati kryté cíle. Vyřadíme-li jej z výzbroje pěchoty, musíme za tuto schopnost minometu míti rovnocennou náhradu.

Jak bychom mohli minomety nahraditi? Dalo by se uvažovati o tomto řešení: Víme, že už četa potřebuje 1 leh. kulometu, opatřeného nouzo-

vým podstavcem pro přestřelování. Tentýž kulomet bychom mohli vybavit granátometem, tak, jak tomu už je u kulometu Madsen, který by vrhal ruční granáty asi na vzdálenost 500 m. Kulometry ráže 12 mm by mohly být dotovány rovněž podobným granátometem. Tyto kulometry by nám vrhaly granáty asi na vzdálenost 1 km. Ale i kulometry ráže kolem 20 mm by mohly být vybaveny granátometry. Jejich dostřel by byl až 2 kilometry.

Bylo-li by kromě toho zamýšlené pěchotní dělo houfnicí, vidíme, že bychom se v tomto případě mohli nepohyblivé minometné čety u pěšího pluku směle zřít a přece každý velitel počínaje velitelem čety by disponoval zbraní, schopnou paliti na kryté cíle.

5. Přezvědný oddíl.

Přejdeme k otázce bojového průzkumu a přezvědy. Podle našich předpisů může hlídka pěchoty v síle 1 družstva vzdáliti se od své mateřské jednotky jen na vzdálenost 1 km. Chceme-li hlídku vyslati dále, nutno vyslati 2 družstva až četu — ale ne dále než na 2 km.

Vidíme, že tato ustanovení našich předpisů nelze pro pohybnou válku udržet. Hlídky pěchoty třeba uvolniti. Vzdálenost 1 km zajišťuje četu proti přepadům nepřátelských leh. kulometů, vzdálenost 2 km rotu proti palbě nepřátelských těž. kulometů. Prapor by k svému zajištění — proti doprovodným zbraním nepřítelů — potřeboval podle těchto zásad vyslati hlídky silnější než četa do vzdálenosti 3—4 km. To by bylo zbytečné plýtvání silami. Myslím, že můžeme směle hlídky v síle družstva vyslati na vzdálenost 3—4 km — tedy, že praporu k zajištění a k bojovému průzkumu postačí hlídka v síle pěších družstev, nejvýše četa.

Jinak tomu bude u pluku, který musí být chráněn před překvapující palbou nepř. leh. dělostřelectva. SPO. divise operuje obvykle na vzdálenost 10—15 km před divisí, lépe říkajíc před předvojí divise. Budou-li hlídky praporu vyslány na asi 4 km, zůstává tu mezi SPO. a hlídkami pěchoty mezera 6—10 km a tu třeba nějak vyplniti. Představme si druh zajištění, které reprezentuje SPO. SPO. bude působit často na frontě 10 i více km. Největší počet hlídek, které SPO. může vyslati na průzkum tohoto pásma, bude 4—5, tedy 1 hlídka připadne na 2 a více kilometrů. Je jisto, že průzkum hlídek SPO. nemůže být příliš detailní, ztratily by příliš mnoho času a SPO. musí jíti přece jen rychleji než pěchota.

Musíme tedy očekávat — přes provedené přezvědy SPO. — různá překvapení. Předvojové pluky nebudou bezpečny, pokud nebudou mít své zprávy ze vzdálenosti dostřelu lehkých děl, tedy asi ve vzdálenosti 6—10 km. Aby na tu vzdálenost mohl velitel pluku vyslati předzvědy, potřebuje nutně své o přezvědného oddílu.

Kromě toho očekávají často pěší pluky samostatné úkoly mimo rámec divise; naše pěší pluky budou často bojovati na křídlech divise, operující často na široké frontě. Ve všech těchto případech bude PO. pěšího pluku jistě často použito.

Abychom se přesvědčili, že zavedením PO. u pěšího pluku nežádáme nic zvláštního, stačí, ohlédneme-li se po sousedních armádách, kde všude v té neb v oné formě PO. u pěšího pluku existuje (Rusko), je předvídan (Německo) nebo je požadován (Polsko).

6. Plynový a maskovací materiál.

Co se týká plynového materiálu, je pěšák vybaven plynovou maskou. Tím také končí opatření, předvídaná pro obranu proti bojovým plynům. Je jisté, že se nepřítel za vál. konfliktu přes všechny úmluvy a mezinárodní konference tak účinného prostředku, jako je boj plynem, nevzdá. Musíme tedy s ním počítati a na něj se připraviti.

Minimální doplňková opatření ve výbavě pěchoty prostředky proti bojovým plynům by byla tato: Dotovati pěchotu asanačními hlídkami, které by prováděly desinfekci prostorů plynem zamořených. Dotovati zdravotnické hlídky rot, praporek a plukovní obvaziště kyslíkovými přístroji pro první pomoc otráveným plynem.

Je třeba také přemýšlet o nejnужněších maskovacích prostředcích pro patrače a hlídky, pro samočinné zbraně a pěší děla. Víme, že se zvláště v Rusku a v Německu věnuje těmto otázkám velká péče. Němci dokonce prohlašují, že mají lehký maskovací prostředek, který chrání patrače tak, že jej ani na 100 m v nepokrytém terénu neobjeví polní kukátko. Toto tvrzení je asi přemrštěné. Bude však třeba jíti za jejich příkladem a vybavit naši pěchotu též maskovacími prostředky, které se dobře uplatní v terénu bez krytů nebo v některých ročních obdobích (zima). Zatěžovati pěšáka více není možno. Tyto prostředky by se musily dopravovati na vozech setnin a vydávati mužstvu podle potřeby.

Těž umělé zamlžení se stává výborným bojovým prostředkem. Zkoušejí je ustavičně někteří naši sousedé, zvláště Němci. Jeho výhodou je možnost udělati ze dne noc a tím znemožniti nepříteli využití převahy materiálu. Zamlžením můžeme oslepiti nepřátelské dělostřelecké pozorovatelny, znemožniti útok nepřátelských tanků, můžeme se skrýti před nepřátelským leteckým pozorováním nebo před leteckým náletem. Zamlžením můžeme uniknouti z nepříjemné dělové palby, můžeme se odpoutati od nepřítelů atd.

K vlastnímu zamlžení slouží mlhotvorné svíčky, dýmovnice a rozprašovače, k zamlžení nepřítelů nejčastěji střelba ručních granátů z granátometů, palba pěšího a divisního dělostřelectva. Bylo by třeba tedy zavésti kouřové ruční granáty a mlhotvorné granáty u pěšího a divisního dělostřelectva.

Rozhodneme-li se používat výhod vlastního zamlžování, je nutno předepsat u pěchoty mlhotvorný materiál a jednotky, které by zamlžení prováděly.

7. Otázka odlehčení.

Je též třeba vyřešiti otázku zatížení našeho pěšáka, které zavedením polního náčiní, přílby, plynové masky a lehkých kulometů dosáhlo možného maxima 26 až 31 kg na muže.

Z různých možností odlehčení mužstvu musíme předem vyloučiti způsob, který by mu chtěl odlehčiti tím způsobem, že by výstroj vojáka zjednodušil. Věci, které pěšák má ve výstroji — jsou výsledkem dlouhých zkušeností. Ničeho podstatného nemůžeme pěšáka zbaviti; ani zbraň, střeliva, ani polního náčiní, ani přílby, ani masky.

Rovněž nelze pěšáku podstatně ulehčiti tím, že vyrobíme některé součástky výstroje o něco lehčí. Dálo by se to vždy na újmu solidnosti součástek výstroje a mohlo by se jednat jen o gramy a dekagramy, a našemu pěšáku je třeba ulehčiti vydatně.

Zdá se, že to jinak není možno než odložením toreb na vůz, který by byl součástíkou bojového trénu rot. Systemisujeme-li pro 1 pěší četou 1 lehký vůz s nosností asi 400 kg, vidíme, že při početním stavu čtyř 40 mužů můžeme každému muži v četě odlehčiti asi o 10 kg, a to už odlehčením nazvati lze.

Přese všechny nevýhody, které toto řešení má v zápětí (prodloužení proudu pluku, větší potřeba koní a vozů), je to přece jen řešení jediné a nelze je ani nahraditi event. systemisováním 1 nákl. auta pro rotu, protože to by nemohlo pěchotu následovati po horších cestách.

Zavedením 1 lehkého vozu u čtyř na odložení toreb prospějeme nejvíce věci. Pěchota se stane oblíbenější zbraní než dosud, výkonnost pěchoty, pochodová i bojová, značně stoupne.

III. Jak si představují novou organizaci pěchoty.

A. Všeobecné zásady:

1. Při všech navrhovaných řešeních budu dbáti, aby se pohybovala v možnostech našich poměrů. Nebudu zastávati řešení byť i ideální, ale prakticky u nás neuskutečnitelná.

2. Budu dbáti, aby každý velitel pěchoty, počínaje velitelem roty a konče velitelem divise, měl své zbraně proti obrněným vozidlům, nepřátelskému letectvu a dále prostředky k manévru palbou.

3. Při tom základním požadavkem bude, aby při všech doplňcích výzbroje, kterými chci pěchotu nově vybavit, nedělo se tak na újmu její pohyblivosti. Možnost pohybovati se v každém terénu je přední vlastností pěchoty — o tu ji nechci ochuzovati, nechci ji učiniti „těžkou“.

Proto nemohu rozmnožovat její palebné zdroje k ideálnímu stavu, k úplné soběstačnosti. Nová zbraň neznamena jen zatížení pěchoty její vahou, ale i zatížení střelivem, které pro novou zbraň třeba dopravit.

4. Motorisované prvky navrhnu teprve na stupni velitelství pěšího pluku. Nižší jednotky (prapory, rot) nebudu zatěžovati ještě zásobováním pohonnými hmotami.

5. Hloubku proudu pluku na pochodu i s bojovým trénem nelze prodloužiti přes 4 km. Už tato hloubka znamená, že zasažení pluku do boje z pochodového proudu bude trvati nejméně hodinu.

Vraťme se ještě k požadavku pohyblivosti pěchoty. Tento požadavek znamená:

a) pro pěší četou systemisovat jen takové zbraně, které mohou býti stále přenášeny mužstvem,

b) v pěší rotu včlenit jen takové zbraně, které se mohou snadno dopravovati v každém s c h ů d n ě m terénu, tedy nejlépe zbraně, které jsou v boji nošeny obsluhou. Proto se musí dát rozložit na 2—3 díly, jejich celková váha nesmí přesahovati 60—90 kg.

c) u praporu organisovati zbraně, které pěchotu mohou následovati v každém s j í z d n ě m terénu. Tedy buď na soumarech nebo na karách. Zbraně, které je možno třebaš tahem mužstva dopravit na velké vzdálenosti. Největší dovolená váha tedy 200—250 kg.

d) u pluku navrhuji systemisovati pěší dělo, tedy těžký materiál, který se má pohybovat v pásmu palby pěchoty. Nezbude než tento materiál motorisovati, a to tak, aby se mohl pohybovati v každém terénu sjízdném pro tanky.

Bohužel — zaváděním nových typů zbraní musím se zříci velké výhody dosavadní organizace pěchoty: jednotného typu střeliva. To je vážný nedostatek tohoto návrhu. Ale nelze jinak. Při všech divech, které moderní technika dokáže, nemůžeme žádati, aby táž střela, která stačí na živý cíl, stačila na těžký tank. Dodání příslušného střeliva každé zbraní může dělat jisté potíže. Překonati je je větší organizace a cviku. Zásobování různým druhem střeliva se vžilo u dělostřelectva, vžije se také u pěchoty.

B. Nová organizace pěších jednotek.

1. Pěší četa.

Ponecháme její dosavadní organizaci: 3 družstva, každé o 1 leh. kulometu. Třetí družstvo bude vyzbrojeno podstavcem pro lehký kulomet, který by umožňoval na malé a střední vzdálenosti podobné palby jako těžký kulomet event. i palbu proti letadlům. Dále by bylo toto družstvo vyzbrojeno granátometem.

K odlehčení mužstvu (odložení toreb) bude u každé čety systemisován 1 lehký vojenský vůz.

Na tomto voze by byl též naložen nejnutnější maskovací materiál pro patrače, hlídky a samočinné zbraně.

Bojový trén roty tím vzroste o 4 vozy, kolona pluku s boj. trénem se prodlouží asi o 400 m (tedy z dosavadních 3 km na 3'4 km); ale není jiné pomoci, myslíme-li to s odlehčením pěšáka vážně.

2. Pěší rota.

Skládala by se z 3 pěších čet, jak uvedeno nahoře, a z 1 čety kulometné. Zdravotnická hlídka roty by byla vybavena kyslíkovým přístrojem. Kul. četa by měla 2 družstva: 1 družstvo těž. kulometů (2 kulometry) — dosavadního typu a 1 družstvo těž. kulometů velké ráže (12 mm, 2 kulometry). Obě kulometná družstva by byla též vybavena granátometry, podobně jako je tomu u pěší čety. Pro kul. četou pěší roty byl by též systemisován 1 vůz na odlehčení mužstvu a maskovací materiál.

Jaké požadavky kladu na družstvo 12 mm těž. kulometů, bylo už uvedeno. Zopakujeme si je: schopnost prorazit pancíř 10 mm tlustý na vzdálenost 1 km, pancíř 14 mm tlustý na vzdálenost 500 m, tedy zdolat nepřátelské OA. a lehké tanky. Možnost rozložení na 2—3 díly — tedy celková váha ne větší než 90 kg. Podobné zbraně byly vyrobeny už v cizině; na př. kul. Hotschkiss (13'2 mm), kulometry Browning a Fiat.

Při této organizaci pěší roty — přijdeme opět o jednu výhodu: dosavadní organizace pěší roty ztratí svůj jednotný ráz — t. j. sloučení určitého počtu stejných čet, ale není pomoci. V míru by ovšem bylo možno 4. čety pěších rot sloučit v 2. kulometnou rotu u praporu, takže prapor by měl 3 pěší a 2 kulometné roty.

3. Prapor.

Dosavadní složení zůstane uchováno: 3 pěší roty a 1 kulometná rota. Nově by bylo systemisováno 1 zákopnické a 1 asanační družstvo a 1 mlhový roj. Praporeční obvažiště by bylo vybaveno 2 kyslíkovými přístroji. Kulometná rota by se skládala z 3 čet těžkých kulometů dosavadního

typu po 2 družstvech po 2 kul., dále z 1 čtyř těž. kulometů velké ráže (20 mm, 2 kulometry). Tato četa by byla též vybavena granátometry. Odlehčení mužstvu bude u kulometné roty provedeno stejně jako u pěší roty systemisováním 1 leh. vozu pro každou četou.

Co žádáme od spec. čtyř těž. kulometů? Obranu proti středním typům tanků, t. j. prorazití na vzdálenost 500 m pancíř asi 21 mm tlustý. Možnost dopravy tahem mužstva i na velkou vzdálenost — tedy celková váha ne větší než 250 kg. Těmto požadavkům úplně vyhovuje na př. švýcarský výrobek Oerlikon (20 mm), jehož celková váha není větší než 200 kg. Kromě něho známe ještě kulometry Haiha (20 mm), Hotchkiss (25 mm), Madsen (20 mm), Fiat a Solothurn (20 mm).

Srovnáme-li dosavadní počet samočinných zbraní u praporu (48) s počtem navrhovaných (53), zjistíme, že by se počet jejich zvětšil jen o 5. Co se týká zásobování střelivem, bylo by třeba pro nově systemisované zbraně u každé pěší rotě o 1 muniční vůz více, u kul. rotě o 2 muniční vozy více. Pro zákopnické družstvo a mlhový roj by bylo potřeba rovněž 1 vozu. Pochodový proud pěšího pluku nám tím vzroste o 250 až 300 m, tedy na 3'7 km.

4. Pěší pluk.

Počet praporů zůstane stejný: technická rota bude zrušena. Mino-mety nám dodá v čas potřeby divise, stejně tak zákopnické čety. Pro nejnnutnější potřebu pěchoty vystačíme s 1 zákopnickým družstvem u každého praporu. Spojovací rota — beze změny.

U pomocné rotě bude organisováno 1 družstvo těž. větší ráže (12 mm, 2 kulometry) k obraně SV. pluku v každé bojové situaci, proti pozemnímu i vzdušnému nepříteli. Dnešní SV. pluku se všemi pomocnými orgány velitele, spojovací četou, spojkami podřízených i nadřízených jednotek — tvoří velkou, různorodou skupinu — mající více než 100 osob a kolem 50 koní. Jest ji tedy třeba zajistiti proti možnému překvapení.

Do organisace pěšího pluku by byla vřaděna „přezvědná rota“ asi tohoto složení:

1 četa jezdecká, složená z 3 družstev (asi 30 jezdců bez samočinných zbraní),

1 četa cyklistická, složená z 3 družstev (3 leh. kulometry asi 30 mužů),

1 četa pěší, normálního složení,

1 četa OA. (3 lehké obrněné terénní vozy).

Bojový trén přezvědné rotě by obsahoval:

3 leh. nákladní auta k převozu pěší čety, k odlehčení mužstvu a na maskovací materiál,

1 leh. nákladní auto pro zásobování střelivem.

V kuchyňském trénu rotě by bylo 1 nákladní auto s polní kuchyní. 1 nákladní auto by sloužilo k zásobování proviantem a pohonnými hmotami.

Takto organisovaná přezvědná rota by byla s to prováděti přezvědy v každém terénu a při tom by byla velmi pohyblivá. Její systemisaci by pochodový proud pluku vzrostl opět alespoň o 300 m.

Dále by byla u pluku nově systemisována baterie pěchotních děl, složená z 3 čet po 2 dělech.

Víme, jaké úkoly pěchotní dělo očekávají: obrana proti těžkým tankům, odstranění všech nepřátelských odporů, které zastavily postup pěchoty, tedy boj proti kulometným hnízdům, nepřátelským kulometům větší ráže, doprovodným (pěchotním) dělům atd.

Těmto požadavkům může vyhověti dělo, které bude míti náležitou průraznost, tedy dělo buď větší ráže (7—8 cm), nebo dělo menší ráže (4—5 cm), ale s velkou počáteční rychlostí.

Druh děla. Nejlépe by vyhovovala houfnice, aby mohla zasáhnouti i kryté cíle. Různé náplně by umožnily splniti snad i tuto úlohu. S největší náplní by ovšem bylo nutno dosíci rasantní palby pro boj s obrněnými vozidly přímou palbou.

Účinný dostřel. Velitel pluku potřebuje zbraně, která jsouc umístěna blízko SV. pluku (t. j. asi 2 km za frontou), by byla s to postřelovati cíle, které palbou na malou vzdálenost (t. j. asi na vzdálenost 2 km) ohrožují náš 1. sled. Vychází nám tak postačující účinný dostřel 4—5 km.

Druh střelby: granát se zapalovačem citlivým (na živé cíle) i se zapal. se složením: na kryté cíle a obrněná vozidla.

Výška zbraně nad zemí: co nejmenší, aby dělo nepotřebovalo vysoký kryt a poskytovalo malý cíl pro nepřítel.

Způsob dopravy. Nejlépe motorisovaná lafeta na pásech. Na nich je možný pohyb v terénu, dělo poskytuje malý cíl a při tom je velmi pohyblivé, což je základním požadavkem pro pěchotní dělo.

Způsob palby by byl normálně nepřímý, ale pozorovatel tak blízko zbraně, aby se dalo veleti hlasem. Proti obrněným vozidlům ovšem jen přímá střelba — dělo musí vyjeti z krytu. Proto by bylo výhodné dělo opatřiti pancířovým štítem, neboť to by umožnilo použití děla v určitých situacích (na př. při pronásledování) i jako improvizovaného tanku.

Zásobování střelivem. Palebný průměr pro dělo menší ráže 300—400 ran, u větší ráže 200—300 ran. Dělo by se zásobovalo podobným motorisovaným vozidlem. Pro četv. by stačil 1 zásobovací vůz.

To by byly zhruba všechny naše požadavky, kladené na pěchotní dělo. Třeba ihned konstatovati, že podobné dělo ještě neexistuje. Jistě je však v mezích technických možností je sestrojiti.

Zásoby střeliva by se dopravovaly na nakladních autech. K dopravě uvedeného pal. průměru by bylo asi třeba, když připustíme, že část střeliva bude na děle a zásobovacím voze čty:

u menší ráže: jednoho 3t—5t nákl. auta,

u větší ráže: dvou 3t—5t nákl. auta.

Pro zásobování pohonnými hmotami by byla u baterie 1 cisterna.

Pochodový proud pluku se nám touto baterií neprodlouží — nahrazuje jen technickou rotu s bojovým trénem.

Vidíme, že by se všemi nově organisovanými prostředky zvětšila hloubka pochodového proudu pluku o celý 1 km, ale z toho připadá většina na zamýšlené odlehčení pěchotě systemisováním 1 lehkého vozu pro pěší a kulometnou četv. a na nově vytvořenou „přezvědnou rotu“.

5. Divise.

Musím promluvit také o divisi, neboť divise jest jednotka, v níž jsou organicky zladěny všechny zbraně a většina služeb. Všecky tyto složky

mají za úkol sloužiti pěchotě, t. j. dopomoci jí splniti její bitevní úkoly. Právem jsme tedy divisi donedávna nazývali „pěší“ — přes to, že pěchota ve vlastním slova smyslu činí jen něco přes 50% jejich početních stavů.

Podstatným požadavkem u jednotky tak organisované jest, aby i v nejnepříznivějším případě, kdy je nucena pochodovat v 1 proudu, mohly všechny její bojové složky zasáhnouti do boje, téhož dne — (lépe říkajíc: během 6—12 hodin), kdy se její čelní prvky střetly s nepřítelem. Dnešní divise s bitevním trénem na 1 komunikaci je proud 25 km hluboký — bez jakýchkoliv zajišťovacích vzdáleností. Nově systemisovanými prostředky pěších pluků vzrostl by tento proud o další 4—5 km, nemluvě o tom, že i u divise bude třeba organisovati nové jednotky.

Aby se taková divise nestala takto příliš těžkopádnou, bylo by záhodno přejíti i u ní k systému trojdílnému — zrušiti velitelství pěších brigád a 1 pěší pluk. Tím by se vyvážíla systemisace nových prostředků, divise by zůstala „lehkou“.

Kterých nových zbraní bude potřebovati naše divise?

Divise jako celek nepotřebuje už zvláštních zbraní proti obrněným vozidlům. Zato nezbytně potřebuje prostředků k akt. obraně proti letadlům — nejlépe 1 dělostřelecký oddíl o 3 bateriích.

Dělostřelectvo divise by se tedy skládalo: z 1 leh. pluku (dosavadní složení), z 1 hrubého pluku (dosav. složení) a z 1 oddílu protiletadlového dělostřelectva.

Vidíme, že nám vypadl horský dělostřelecký oddíl. Ten je dostatečně nahrazen systemisací pěších baterií u velitelství pěších pluků. V našem terénu bude ovšem divise dosti často potřebovati horských děl. Tomu se dá pomoci tím, že několik horských oddílů zařadíme do armádní zálohy dělostřelectva, odkud je včas potřeby dostaneme.

Minomety vyřazené z pěších pluků by nebyly organisovány ani u divise. Stačilo by systemisovati několik minometných baterií u armády, odkud by je divise dostávala jako posilový prostředek.

Divisní SPO., přibližně dosavadního složení, byl by zesílen 2 četami terénních OA., které by tehdy, když by SPO. nebyl zasazen, pracovaly společně s pěchotou.

O přidělu letectva divisi by platily dosavadní zásady.

Divisi je třeba vybaviti také alespoň 1 rotou leh. tanků (3 čtyry po 5 boj. vozech). Tanky střední a těžké by divisi zatěžovaly, ty zůstanou organisovány na stupni velitelství armády.

Co se týká ženijního vojska, byl by ženijní prapor náhradou za zrušené zákopnické čtyry pěších pluků zesílen 1 ženijní rotou o 4 četách, měl by tedy 3 ženijní roty. Protože divise málokdy bude míti všechny své 3 pluky v 1. sledu, vidíme, že bychom pěší pluky v čas potřeby mohli dotovat ženijním vojskem lépe než dosud. Užití ženijního vojska by bylo centralisováno a tedy ekonomičtější. Kromě toho by byla u žen. praporu systemisována 1 mlhová četa.

V ostatních složkách divise by nenastaly podstatnější změny. Přízpůsobily by se jen novému trojdílnému systému.

Zdá se, že by divise takto organisovaná vyhovovala požadavkům moderního boje lépe než dosavadní.

IV. Závěr.

Otázka modernisace dnešní pěchoty je časová, zabývá se jí stále odborná literatura všech našich sousedů. Že je i potřebná, pokusil jsem se dokázati. Chtěl jsem však touto studií dát podnět jen k diskusi, která by ujasnila požadavky na moderní pěchotu, takže bychom v budoucnosti, až se hospodářská situace státu zlepší a bude se jednat o modernisaci naší pěchoty, věděli, co chceme. Podaří-li se to, bude účelu této studie dosaženo.

Použitá literatura:

- Revue d'infanterie roč. 1931: G. Paillé: Connaissance et emploi des armes de l'infanterie.
Wehr u. Waffen roč. 1931: v. Botzenheim: Gedanken über die Bewaffnung, Ausrüstung und Gliederung neuzeitiger Infanterie.
Przegląd piechoty roč. 1931: J. Kalendyk: Ulepszenia oraz poszukiwania nowych typów broni piechoty.
Infantry Journal roč. 1931: L. Forster: Accompanying guns.

Podplukovník Jaromír Halbhuber:

Přibližování — dotykové hlídky.

(K čl. „Voj. rozhledů“ roč. XII, čís. 1 a 5, roč. XIII, čís. 1, 2.)

Na závěrečných cvičeních v r. 1928 byl překvapen za přibližování předvojový prapor pod mým velením jezdeckou brigádou, která pod ochranou mlhy vnikla do sestavy divise. Divisní eskadrona byla smetena, první sledy brigády, o níž jsem neměl před tím žádných zpráv, vnikly do sestavy praporu a jen stěží se mi podařilo přejíti do obrany. S počátku jsem považoval případ za „manévrový“, ale pozdějším studiem celkové situace jsem se přesvědčil, že manévr byl založen na správných základech. Od těch dob věnuji střetnému boji a vedení předvojového praporu velikou pozornost.

Moje úvaha bude se týkati jenom dvou základních otázek, které autoři uvedených článků různě řešili.

Škpt. Šantora, získal hlavně z mírových cvičení názor, že vysílati dotykové hlídky je zbytečné. Major Tureček naopak obhazuje dosavadní způsob vysílání dotykových hlídek.

Další otázku, kolik rot nutno dosaditi do prvního sledu u předvojového praporu, vyřešil generál Linhart a major Tureček v tom smyslu, že bude nutno zasaditi normálně dvě rot.

Vezměme si za příklad svých úvah předvojový prapor. Účelem přibližování je rychle dosáhnouti bojiště s nejmenšími ztrátami.

Úkolem předvoje je zajistit valný voj, vyčistit terén, zdolat místní odpory, prorazit nepřátelskou clonu, zjednatí dotyk se souvislým odporem a umožnit valnému voji rozvinutí a zasažení do boje.

Předvoj musí tedy postupovati v takové sestavě, aby postupoval rychle, mohl kdykoli vytvořiti zajišťovací čáru (viz čl. 280 G-5), měl zálohy ke zdolání místních odporů a prorážení clon a byl co nejméně zranitelný.